

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

ПО конституционно дело № 19 от 1998 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Делото е образувано по искане на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционността на следните разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ЗИДЗДДС/ - ДВ, бр. 51 от 1997 г., и от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ЗИДЗДДС/ - ДВ, бр. 111 от 1997 г.:

- от **ЗИДЗДДС** : § 2, т. 1 в частта относно добавката в края на чл. 14, т. 1 от Закона за данък върху добавената стойност /ЗДДС/; § 3, т. 1, § 3, т. 2 относно отмяната на чл. 16, ал. 3 от ЗДДС; § 16, 17, 18 и 19 от Преходните и заключителните разпоредби;

- от **ЗИДЗДДС** : § 13, § 15, т. 2, § 15, т. 3 в частта, с която се създава нова ал. 5 в чл. 16 от ЗДДС, и § 52 от Преходните и заключителните разпоредби.

Считаме за неоснователни твърденията на главния прокурор за противоконституционност на посочените разпоредби. В подкрепа на становището си излагаме следните съображения:

Поддържа се, че извършените изменения в закона - предмет на искането до Конституционния съд, не създават еднакви правни условия за отделните стопански субекти, правят нерегистрираните лица икономически непривлекателни за лицата, регистрирани за целите на ДДС, и водят до нарушаване на конституционното право за защита на потребителя, тъй като предизвикват т.нар. "кумулятивен ефект" на данъка. Твърди се, че с тези разпоредби се създават данъчни утежнения за едни лица и съответно - данъчни

облекчения за други, тъй като нерегистрираните лица се поставят от закона в положението на крайните потребители - реални платци на този данък.

Всеки един стопански субект в даден момент може да се окаже платец на ДДС. При прекратяване на регистрацията отново не крайните потребители, а производителите и търговците са платци на ДДС. При освободените сделки пък не статутът на изпълнителя, а предметът на сделката е определящ за данъчните последствия от нея. В тези случаи и регистрираните по ДДС лица се явяват крайни потребители. Всичко това влияе върху икономическото поведение на стопанските субекти и в някои случаи данъчните последствия могат да се избегнат чрез подбиране на подходящ икономически партньор, а в други е невъзможно. Това в известна степен води до вътрешни противоречия в закона с оглед на икономическата характеристика на ДДС, но не и до противоречие на закона с Конституцията.

Идеалният икономически модел на ДДС сигурно е този, при който всички лица, извършващи стопанска дейност, са регистрирани за целите на данъка и няма освободени сделки. Може би само тогава системата на ДДС ще осигурява абсолютна равнопоставеност на стопанските субекти, но с оглед на нуждата от намаляване на административните разходи по обслужването на тази система, премахването на възможността за избягване на данъка и уеднаквяване на данъчното законодателство общественият интерес налага въпроса, дали е оправдано да се регистрират всички производители и търговци.

Считаме, че това е въпрос на законодателна преценка. ДДС е косвен данък, с който се цели облагането на крайното потребление, и регистрираните по ДДС лица изпълняват ролята на посредник между държавата и потребителя, тъй като те начисляват данъка на потребителя, събират го от него и го внасят в държавния бюджет. Държавата би следвало да има право на преценка кои лица да допусне до тази посредническа роля, като съобрази дали техният оборот ще генерира достатъчно приходи в бюджета, за да бъдат оправдани административните разходи от страна на данъчната администрация във връзка с тези лица.

Разпоредбата на чл. 60, ал. 2 от Конституцията оправомощава Народното събрание да установява данъчни облекчения и утежнения със закон, като му предоставя и правото на преценка в кои случаи да упражни това свое правомощие. В конкретния случай - предмет на настоящото дело, измененията и допълненията на ЗДДС са извършени при спазване на кумулативно дадените в чл. 60, ал. 2 от

41

Конституцията изисквания - от легитимния орган, в съответната форма и при упражняване на правото на преценка.

Сравнително-правното тълкуване на разпоредбите, които уреждат положението на отделните категории стопански субекти, установява наличието на различни данъчни режими, наложени от икономическа целесъобразност и утвърдени в законодателството и в правоприлагането. Атакуваните от главния прокурор правни условия за стопанска дейност като неравни всъщност са еднакви за всички стопански субекти, попадащи в съответната категория данъкоплатци. В известен смисъл точно за тези лица законът създава един по-либерален режим в сравнение с този за лицата, които са задължени да се регистрират, щом като облагаемият им оборот надвиши "прага" от 75 млн. лв.

Следва да се отбележи, че не само в данъчните закони, но и в редица други, икономически по своята същност закони - Закона за банките, Закона за застраховането, Търговския закон и др., законодателят е създал различни правни условия за осъществяването на определен вид стопанска дейност, без те да се считат за нарушаване на принципите на чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

Основанията за съществуване на ограничения за доброволно регистриране за целите на ДДС освен че са икономически, както се изтъкна по-горе, те са и в съответствие с принципа на облекчено данъчно третиране на категорията данъкоплатци, реализиращи оборот до 75 млн. лв. годишно. Доброволната регистрация по ДДС трудно ще се координира с облекчения данъчен режим за тези лица по другите данъчни закони. Затова считаме, че е право на законодателя да предвиди различно третиране на отделните групи данъчни субекти, след като отчете обществения интерес и прецени всички обстоятелства.

В останалата част искането на главния прокурор не е конкретно аргументирано.

С оглед на изложените по-горе съображения Министерският съвет счита, че искането на главния прокурор за установяване на противоконституционност на съответните разпоредби, приети със ЗИДЗДДС - ДВ, бр. 51 от 1997 г., и със ЗИДЗДДС - ДВ, бр. 111 от 1997 г., е неоснователно и следва да бъде отклонено.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Евгений Бакърджиев